

L'OPINIÓ DE SAM ABRAMS
I LES 'LITERATURES DE L'EXILI'Josep Maria
Lluró

Professor d'història

Exilismes sagrats

Fa poc D. Sam Abrams publicava un article on desqualificava de manera rotunda l'exposició del CCCB *Literatures de l'exili* i un dels seus comissaris, Julià Guillamon.

CREC QUE ABRAMS NO TÉ RAÓ en la seva desqualificació. Des del meu punt de vista, en l'enumeració de greuges que hi fa Abrams hi ha una mala interpretació d'una de les autoritats intel·lectuals citades per ell, dos o tres comentaris esbiaixats i el que em sembla una gran –i preocupant– barbaritat.

D'ABSURDITAT PROVINCIANA qualifica aquest assagista el fet que, al seu parer, Guillamon no hagi connectat l'exposició "en el marc que li correspon, el vast i fèrtil marc del pensament contemporani sobre l'exili" (la cursiva és meua). Cita després dos llibres de "referència obligada". Un de Said i un altre d'Eaglelton. De fet, Abrams s'escuda darrere aquestes "referències" per ordinar la seva crítica.

PER ENTENDRE'NS, S'INVENTA una mena d'espantocells, que anomenaré la Teoria, que exigeix amb el dit alçat i frenètics cops de puny a la taula que s'insereixi d'una vegada el desobediència "exili català", que no està on li correspon, que és on Eaglelton, Said i d'altres, segons Abrams, han decidit que ha d'inserir-se tota reflexió sobre els exilis.

JO EM DEMANO SI AIXÒ ÉS UN ERROR. ¿I si per exemple allò que fos ben provincià –i fins i tot d'una gran violència– fos emmarcar l'exili català allà on l'omnisciència dels "teòrics" vol que sigui?

EL CAS ÉS QUE ABRAMS HA CONSTRUÏT aquest espantocells de la Teoria amb alguns materials que no són adients per a la funció que li atorga. Prenem el cas de Said. Crec sincerament que l'autor d'*Orientalisme* veuria amb molt mals ulls que un lector seu practicava l'"exilisme", com sembla fer Abrams. Però és que, a més a més, del llibre que cita Abrams, *Reflexions on exile*, a l'article que dona títol al llibre, Said diu: "A partir [dels poetes i escriptors exiliats], i per centrar-se en l'exili com a càstig polític contemporani, és evident que hom ha de cartografiar territoris d'experiència més enllà dels cartografiats per la mateixa literatura de l'exili" (p. 182, el subratllat és meu).

PENSO QUE EXACTAMENT AIXÒ ÉS EL QUE HA FET el co-

XAVIER RAMIRO

"L'exposició exemplifica bé el gran fracàs del liberalisme que va representar la caiguda de la República abatuda pel feixisme el 1936-39 i com els autors comentats a l'exposició van poder elaborar, o no, aquest fracàs"

missari. L'autoritat invocada per Abrams es defensa de la violència que li fa aquest subratllant el paper d'experiència personal, de drama humà, de soledat amarga que té l'exili. Abrams postula, apel·lant a autoritats mal compreses, aquest model –teòric– empobridor de l'"exilisme".

AIXÒ EM PORTA AL SEGON RETRET D'ABRAMS a l'exposició: "Un excés d'historicisme". Abrams té una concepció, diguem-ne, culinària de l'historicisme: com si fos nou moscada, que si et passes de posar-ne als guisats te'ls fa malbé. Precisament un dels mèrits de l'exposició del CCCB és que no n'hi ha. Ni poc ni molt.

JO, QUAN UN ASSAGISTA, CRÍTIC LITERARI o filòsof parla amb determinat to d'historicisme, ja he après que volen dir. Significa normalment que no suporten que la vida, la biografia, la individualitat s'escapi dels paradigmes, de les normes, de la Teoria. I d'aquesta forma es pot desqualificar un excel·lent treball sobre l'exili català en nom de l'"exilisme" i d'altres simplificacions semblants.

CREC, EN CANVI, QUE L'EXPOSICIÓ EXEMPLIFICA bé el gran fracàs del liberalisme que va representar la caiguda de la República abatuda pel feixisme el 1936-39 i com els autors comentats a l'exposició van poder elaborar, o no, aquest fracàs. Aquest sí que és un marc conceptual on es pot fer feina útil.

I ARRIBEM A LA BARBARITAT, que en el fons explica el to i el nivell de l'article: "El tema de l'exili català és un tema sagrat", diu l'autor. I d'aquí ve tot. Com que és un tema sagrat, només la Teologia –una forma primera de la Teoria– en pot parlar, i la Teologia té els seus doctors, com Abrams, que estan facultats per poder decidir què és escaient, teològic, dogmàtic vaja, per poder ser dit i pensat. I diuen que no es pot fer història. En el temple sagrat de l'exili català la Gran Deessa Teoria ordena al seu sacerdot que sacrifiqui en el seu honor el rigor crític, la discrepància legítima, les maneres escrupoloses del raonament.

POTSER L'EXPOSICIÓ NO ÉS A L'ALTURA DEL SAGRAT exilisme, però, d'una coherent i útil reconstrucció d'un esdeveniment històric, molt. I en tot cas, està al marge de lectures desenfocades i sacralitzants com la perpetrada per Abrams en nom de la Teoria mal entesa.

VOLTA D'HORITZÓ

Càlculs de mèdia i míting

J.J. Navarro
Arisa

**Un espectador una mica des-
pistat podria perfectament
tenir la sensació que la setma-
na passada es van celebrar
dues cimeres europees** per debatre la previsió de pressupostos comunitaris fins al 2013. En una d'elles, el president del govern i la diplomàcia espanyola haurien tingut un èxit ressonant, fent variar la rigidesa del Regne Unit sobre el xec britànic i assegurant-se la continuïtat dels ajuts comunitaris per arribar al 2013 amb l'estatus de receptor net de la comunitat. A l'altra cimera, en canvi, el govern espanyol hauria mantingut una postura servil, hauria estat derrotat en les seves reivindicacions i hauria assumit el trist paper de fer-se càrrec d'una part significativa del cost de l'ampliació de la Unió Europea.

Costa de creure, però aquests dos panorames tan diferents són els que s'obtenen si es fa cas de la valoració de la cimera feta pel president del govern o si, al contrari, es creu l'ombrívol panorama de desfeta descrit pel cap de l'oposició. Com sempre, l'ampolla és mig plena o mig buida segons les conviccions i els interessos dels qui la contemplen. El que sembla més clar és que el panorama no és tan negre ni tampoc tan lluminós, i que la realitat té un to més gris, d'una lluminositat variable i encara per definir. Les valoracions i xifres que hem sentit són càlculs d'urgència fets amb la vista posada en l'impacte mediàtic i en la rendibilitat propagandística: càlculs de mèdia i míting, ni menys ni més. I mentrestant, ningú ha aclarit misteris com ara l'autèntic objectiu i resultats de la visita llampec del president espanyol al *premier* britànic abans de la cimera, ni tampoc el paper aparentment cabdal i presumptament victoriós de la nova cancellera alemanya, Angela Merkel, en el resultat de les negociacions pressupostàries europees. Com passa sempre amb Europa, continuarà.

EL TREN A L'AEROPORT DEL PRAT

Ignasi Riera

Escriptor

No, Renfe, no!

¿De quin ministeri depèn Renfe? Més d'un cop, m'havia referit a un greuge comparatiu contra Barcelona i a favor de Madrid: els aeroports respectius, el seu present i el seu futur. Era i és la metàfora que ha existit i existeix una discriminació escandalosa contra Catalunya. La consideració del pratenc com a aeroport de segona, a

qui són negats gairebé tots els vols transatlàntics, recolza en una visió política d'Espanya: els que fan política d'aeroports creuen en aquella pàtria *una, grande, libre* i tenen clar que la porta celestial d'aquesta Espanya és l'aeroport de Barajas. Això pel que fa a la lletra gran. Pel que fa al dia a dia, no hi ha dret que la persona

que arriba a l'aeroport baixllobregatí del Prat ho tingui tan malament per arribar al cor de Barcelona, cap i casal de Catalunya, a diferència del que li passa al viatger que arriba a Barajas, on pot fer ús del metro (sense tarifes especials) i amb una freqüència de pas suficient. Doncs bé: fins ara el sistema per anar a l'aero-

port barceloní en transport públic era agafar un tren a Sants, molt més car que un altre bitllet de rodalia, i amb una freqüència de pas de mitja hora. La setmana passada vaig veure que la cosa havia canviat: hi hauria trens, des del Prat, cada vint minuts. Els que l'esperaven a la via de sempre, i que ja portàvem bitllet per

exemple des l'estació de Cornellà, ningú no ens avisava que no, que havíem de canviar de via, per anar primer al Prat. I allà, sense cap mena d'escaleres automàtiques –i hi ha qui viatja amb maletots enormes–, esperar el tren llançadora fins a l'aeroport. Alguns vam perdre el vol. I encara ens van insultar.